MAASEUDUN TULEVAISUUS
Verkko: maaseuduntulevaisuus.fi
Facebook: facebook.fi/maaseuduntulevaisuus
Twitter: @maastul

PÄÄKIRJOITUS

Ruokaketju syö samasta kupista

Ruuasta ja sen hinnasta on viime vuosina tullut kestoaihe suomalaiseen keskusteluun. Aihe on tietenkin tärkeä, sillä jokainen joutuu syömään ruokaa käytännössä päivittäin.

Ruuan osuus suomalaisten menoista on verraten pieni – reilun 10 prosentin luokkaa. Silti kuluttaja hätkähtää pientäkin hinnannousua ja ilahtuu kovin, kun ruoka jostakin syystä halpenee.

On harmi, että ruuan monet ominaisuudet helposti hukkuvat hintakeskustelun alle. Hinnan ohella kuluttajan valinnassa painavat myös laatu, helppous, turvallisuus ja alkuperä.

Hinta on tärkeä kuluttajalle, mutta ennen kaikkea se määrää, millaisia tuotteita kuluttajalle tarjotaan. Hinnalla on pystyttävä kattamaan kaikki ne kustannukset, joilla valmis ruokaostos on saatu asiakkaan kassissa kaupan ulko-ovelle.

Kun kuluttaja on ruokansa maksanut, hintaa ovat jakamassa verottaja, kauppa, jalostaja ja maanviljelijä. Verottajaa lukuun ottamatta jokainen joutuu tappelemaan osuudestaan.

» Teollisuuden ja viljelijän ongelma on kaupan vahva asema.

Taistelu hinnoista ja hintaosuuksista kuuluu markkinatalouteen.

Korkea laatu ja asiakkaan tyytyväisyys ovat koko ruokaketjun yhteistyön tulos. Ketjun yhteishenki ei silti ole paras mahdollinen – viljelijät ja jalostajat kokevat kaupan vievän ruuan hinnasta ansioitaan enemmän.

Luottamuksen puutteesta kertoo MT-mittauksen tulos, jossa keskeiset kauppaketjut saivat viljelijöiltä korkeintaan tyydyttävän arvosanan (MT 6.7.). Viljelijöiden mielestä K-ryhmän kaupat suhtautuvat suopeimmin kotimaiseen ja lähiruokaan, mutta seiskan kouluarvosana jättää niillekin kosolti parantamisen varaa.

S-ryhmä saa viljelijöiltä arvosanan 6,7 ja nopeasti kasvanut Lidl vain kuutosen. S-ryhmän halpuuttamiskampanja sai niskaansa viljelijöiden vihat, mutta etukorttejaan he eivät ole leikanneet – 60 prosenttia viljelijöistä ostaa ruokansa S-ketjun kaupasta.

S-ryhmän ja sen alueosuuskauppojen johto puhuu mielellään yritysvastuusta ja asiakasomistajiensa yhteisön hyvinvoinnista. Vastuu yhteisöstä tulisi nähdä nykyistä laajemmin.

Kuluttajaosuuskuntana S-ryhmä pyrkii painamaan hankintahintansa mahdollisimman alas. Asiakasomistajien hyvinvoinnin kannalta on kuitenkin ratkaisevaa, että yhteisön itsensä tuottamat tuotteet saavat sijansa kaupan hyllystä. Tämä koskee muutakin kuin ruuantuotantoa.

Halpuuttaminen on vallannut viime syksystä alkaen koko suomalaisen ruokakaupan. Kyse ei ole kaupan jalosta eleestä asiakasta kohtaan, vaan ruokamarkkinoiden häiriön tuomasta alihintaisesta tarjonnasta kaupalle.

Maaseudun Tulevaisuuden haastattelussa (MT 6.7) Keskon pääjohtaja Mikko Helander totesi rehellisesti, että ruoka-ale otetaan lopulta tuottajien selkänahasta. Hän ilmaisi myös huolensa ruuan halpamyynnin seurauksista.

Vaikka lausuikin itsestäänselvyyden, ansaitsee Helander kiitoksen rehellisyydestään. Näin markkinat toimivat. Ahtaalla oleva teollisuus on pakotettu polkemaan tuottajahintoja.

Kauppa on kuitenkin portinvartijana kuluttajan maksaman hinnan jakautumisessa muuhun ruokaketjuun. Kuten ketjun muutkin toimijat, myös kauppa varjelee omaa osuuttaan kaikin voimin.

Teollisuuden ja viljelijän kannalta ongelma on kaupan vahva asema. Suuret kauppaketjut voivat kilpailuttaa kotimaiset tavarantoimittajat äärimmilleen ja käyttää kirittäjänä tuonnin halpaeriä.

Kaupan toimintatavat nostavat toistuvaa arvostelua tavarantoimittajissa. Silti hyvää kauppatapaa ratkova lautakunta ei ole saanut käsittelyynsä vielä yhtään tapausta.

Kauppa, teollisuus ja viljelijät syövät ruokaketjussa samasta kupista. Ketju ei pysy hengissä, jos yksi syö kupin tyhjäksi ja muut jäävät vaille osuuttaan. Luottamuksen sijaan syntyy katkeruutta ja keskinäistä syyttelyä.

Yhteistyö, avoimuus ja parempi toistensa ymmärtäminen voivat vaikeanakin aikana turvata laadukkaan ruuantuotannon säilymisen. Ruuan halpuuttamisesta on syytä siirtyä reiluuttamiseen.

Kallista tuontisähköä

Suomeen tuodaan tällä hetkellä sähköä niin paljon kuin linjat kestävät. Sähköä tuodaan Ruotsista kahden tuhannen megawatin teholla. Riippuvuus sähkön tuonnista näkyy myös sähkölaskussa. Pohjoismaisen sähköpörssin aluehinta oli viime viikolla Suomessa jopa kuusi–seitsemän kertaa kalliimpaa kuin muissa Pohjoismaissa. (MT 10.7.)

On ihmeellistä, että kalliista tuontisähköstä riippuvaisesta maasta ei löydy riittävästi kiinnostusta rakentaa lisää omaa tuotantokapasiteettia. Suunnitteilla olevaan uuteen voimalaankin pitää etsiä rahoittajia Kroatiasta asti.

MAASEUDUN TULEVAISUUS

Päätoimittaja: Mikael Pentikäinen
Toimituspäälliköt: Jussi Martikainen, Tiina Taipale
Julkaisija: Viestilehdet Oy
Jätä uutisvinkki: uutispaallikot@mt1.fi
Anna palautetta: toimitus@mt1.fi

Maaseudun Tulevaisuus on maa- ja metsätaloustuottajain äänenkannattaja. Se pitää maaseudun ja sen elinkeinojen puolta sekä huolehtii maaseudun henkisestä ja taloudellisesta hyvinvoinnista.

VIERAILIJA

Itselle ensin

Nuori nainen astuu kaupan ovesta ja sytyttää tupakan. Teen vaalikampanjaa pihalla ja tarjoan esitettä. Nainen kävelee välinpitämättömästi autolleen ja ilmoittaa äänekkäästi, että itselle ensin ja sitten vasta muille, jos jotain jää.

Kommentti ei varsinaisesti yllättänyt, sillä itsekkyydestä on tullut aiempaa sallitumpaa. Ei se varsinaisesti uutta ole Suomessa, mutta talouden alamäki, kotimaan vaikeudet ja nouseva populismi ruokkivat eristäytymistä muusta maailmasta.

Kukaan ei ole maailmassa yksin ja vastaa vain omista asioistaan. Olemme entistä riippuvaisempia toistemme tekemisistä ja tekemättä jättämisestä. Rooman klubin raportti 1972 havahdutti meidät luonnonvarojen rajallisuuteen ja lämpeneminen ilmastonmuutoksen rajuun uhkaan. Nälkä, sodat ja työn puute ajavat nyt afrikkalaisia nuoria miehiä Eurooppaan.

Olemme osa ongelmaa ja toivottavasti myös osa ratkaisua. Globaali vastuu johti toisen maailmansodan jälkeen Yhdistyneiden kansakuntien perustamiseen. Tänä vuonna tulee kuluneeksi viisitoista vuotta siitä, kun maailman valtiot sopivat erityisistä vuosituhattavoitteista. Valtioiden ja erilaisten kehitysjärjestöjen toimet tuli keskittää kahdeksan asetetun kokonaisuuden edistämiseen.

Julkisessa keskustelussa tätä työtä on Suomessakin kritisoitu voimalla. Politiikassa äänekkäimpiä ovat olleet perussuomalaiset, mutta myös suurlähettiläs Matti Luostarinen julkaisi talvella erittäin kärjekkään kirjan Kehitysyhteistyön kirous. Molempien viesti on ollut, että maailmantalous kyllä tasapainottaa kehityseronsa, kunhan vääristymiä oikaistaan ja pelisäännöistä pidetään kiinni.

Erityisesti takavuosina kehitysyhteistyötä vaivasikin idealismi ja epäjohdonmukaisuus. Ne johtivat myös täysin epäonnistuneisiin hankkeisiin ja joskus ruokkivat kohdemaan korruptiota ja huonoa hallintoa. Ongelmat ovat tuskin kaikki poistuneet, mutta turhaksi tavoitteellista YK-politiikkaa ei voi hyvällä omallatunnolla leimata.

Noista YK:n viidentoista vuoden tavoitteista lähes kaikki ovat lähellä toteutumistaan. Äärimmäisessä köyhyydessä ja nälässä elävien määrän puolittaminen on edennyt hyvin. Tässä

» Juha Sipilän hallitus leikkasi odotetusti kehitysvaroja. Säästöt ovat ymmärrettäviä mutta rajuja.

Kiinan, Intian ja Brasilian kaltaisten valtioiden talouskasvu on keskeistä, mutta se ei kuittaa edistymistä. Itsestään selvää ei ole ollut sekään, että yhdeksän kymmenestä maailman lapsesta pääsee nyt peruskoulutukseen – toisin kuin vielä ennen vuosituhannen vaihdetta.

Nälkä ja terveys ovat kehityserojen kipukohdat. Vielä 1990-luvun alussa noin miljardi ihmistä kärsi aliravitsemuksesta päivittäin. Tänään nälkä riepoo arviolta 800 miljoonaa ihmistä. Saavutuksen arvon ymmärtää paremmin, kun ynnää, että samana aikana maailman väkiluku on kasvanut viidestä miljardista yli seitsemään miljardiin. Kiperintä on nälästä johtuva lapsikuolleisuus: vuosittain yhä 150 miljoonaa lasta kuolee alle viisivuotiaana, useimmiten nälkään ja heikkoon yleisterveyteen.

Saharan eteläpuolinen Afrikka on selvästi perässä muuta maailmaa. Koko mantereen väkiluvun arvellaan vielä tuplaantuvan 2 miljardiin parissakymmenessä vuodessa. Se ei voi olla koskettamatta Eurooppaa, vanhaa siirtomaaisäntää.

Etiopia on yksi suomalaisen rahoituksen kohdemaista. Siellä syntyvyys kasvoi räjähdysmäisesti takavuosina. Maanviljelyyn, maanomistukseen, koulutukseen ja seksuaaliterveyteen liittyvillä toimilla naisten lapsilukua on saatu käännettyä alaspäin. Tämä olisi tuskin tapahtunut odottelemalla markkinatalouden näkymättömän käden ohjausta – tuskin ainakaan tässä ajassa ja hallitusti.

Juha Sipilän (kesk.) hallitus leikkasi odotetusti kehitysvaroja. Säästöt ovat ymmärrettäviä mutta rajuja. Vähemmälle huomiolle jää, että hallitus myös siirtää kehitystyön painopistettä suomalaisilta järjestöiltä Finfundin rahoittamille yrityksille.

En tuomitse sitä etukäteen. Hankalaa on se, että järjestöt osaavat nyt asiansa ja keräävät verovarojen lisäksi huomattavan määrän yksityistä rahoitusta hankkeisiin. Onnistumisia tarvitaan, sillä YK asettaa jo uusia tavoitteita.

Kohteena on esimerkiksi kuluttamisen vähentäminen. Se tulee jokaisen kukkarolle.

TIMO KAUNISTO
alastarolainen
talonpoika
timo.kaunisto63
@gmail.com

RAHIKAINEN

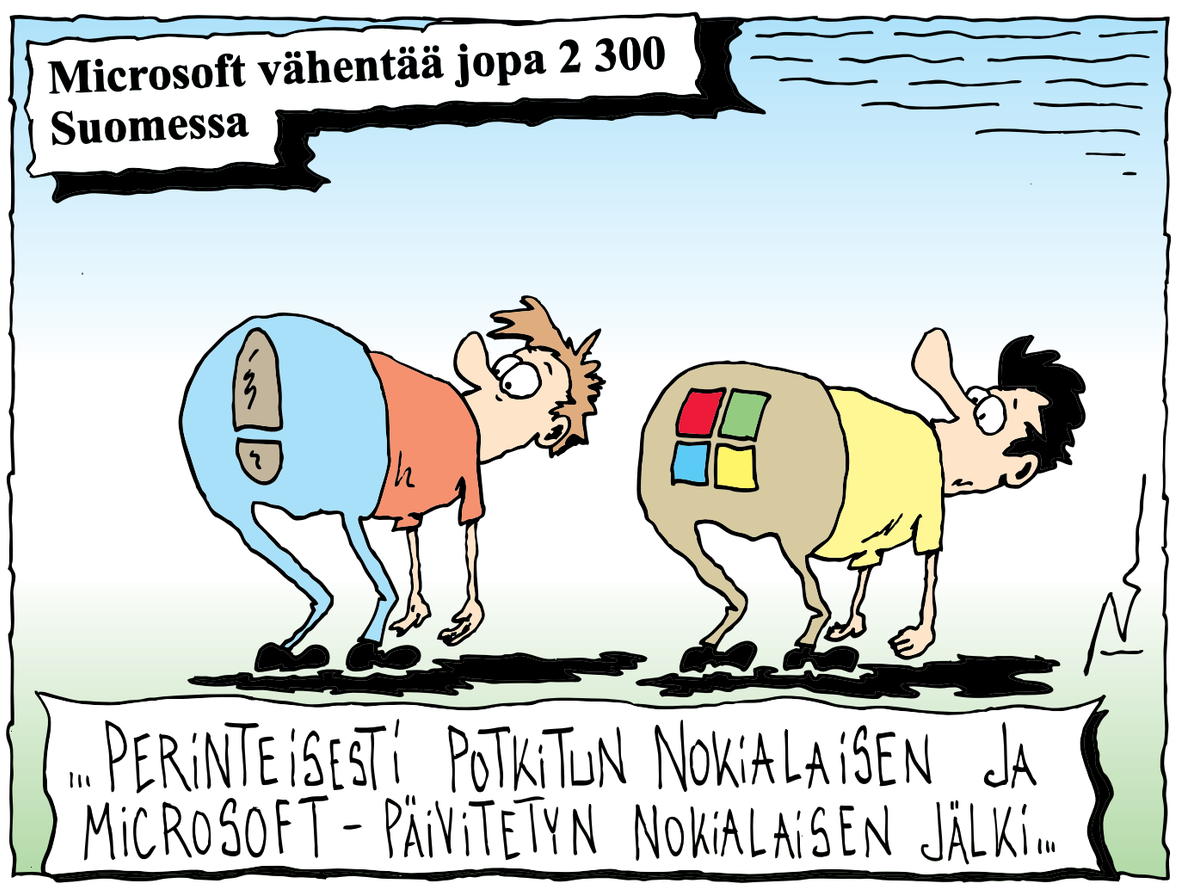

LEHTIKATSAUS

Kiinan tapahtumat huolestuttavat

Kiinan viime päivien tapahtumat osakemarkkinoilla antavat aiheen syvään huoleen ympäri maailmaa, kirjoittaa **Kaleva**.

”Osakekurssit ovat romahtaneet Kiinan eri pörsseissä ja kaupankäynti on keskeytetty yli tuhannen yhtiön osakkeilla. Kuukaudessa osakkeiden hinnasta on leikkautunut pois kolmannes.”

Lehti arvioi, että tilanne on vaikea Kiinan vallanpitäjille.

”Kiinan luisu on kova poliittinen tappio valtaapitävälle kommunistipuolueelle. Puolue on kannustanut kansaa sijoittamaan, ja moni on ostanut osakkeita lainarahalla tai vienyt pörssiin kaikki säästönsä.

Kun sijoituksista on leikkautunut osa pois, piensijoittajat ovat paniikissa. Hallitus tai keskuspankki eivät ole kyenneet rauhoittamaan tilannetta. Ihmiset ovat ryhtyneet myymään osakkeitaan kuin hengen hädässä. Se on entisestään kiihdyttänyt pörssiromahdusta. Siinä mielessä kaupankäynnin keskeyttäminen on ollut ymmärrettävä toimenpide, mutta ei järkevä pitemmän päälle.”

TOIMITTAJALTA

Et ole kuin maanmiehesi

Veltot kreikkalaiset eivät maksa lainaansa takaisin, vaikka tomerat saksalaiset kuinka pyytävät. Rehdit suomalaiset murehtivat velkojaan ja tekevät leikkauksia, koska nyt on pakko.

Kansanluonteet tuntuvat olevan pinnalla, kun Euroopan yhtenäisyyttä koetellaan monesta suunnasta.

Asioiden selittäminen kansanluonteella on helppoa. Se on myös älytöntä ja vaarallista.

Harmiton harha kansanluonteesta on sellainen, joka kannustaa. Jos yksilö ajattelee olevansa suomalaisena jotenkin erityisen sisukas ja ahkera, voi hän elää tätä ajatusta huomaamattaan todeksi.

Älytöntä mutta harmitonta on juuttua masentaviin mantroihin siitä, miten sulkeutuneita ja elottomia Suomessa ollaan. Tämä on huomattavan yleistä jupinaa, jota kuulee usein ulkomailta palanneiden suusta. Vaikuttaa siltä, että ihmisillä on tapana yleistää aivan tavalliset ominaisuudet, kuten ajoittainen epäsosiaalisuus, oman kansansa piirteiksi.

Humalaisen horinat Pariisin metrossa nähdään sitten mieltä ylentävänä eurooppalaisena avoimuutena. Samaa ei siedettäisi kotimaan julkisissa minuuttiakaan.

Kansanluonneajattelun pimeää puolta lähestytään, kun ajatellaan oman luonteen olevan etu johonkin toiseen kansaan nähden.

Suomessa tuntuu esimerkiksi elävän ajatus saksalaisista ja pohjoismaisista täsmällisinä järjen ääninä. Tällainen johtaa ylemmyydentuntoon.

Yhtäkkiä historiaan ja taloudenpitoon liittyvät stereotypiat ikään kuin oikeuttavat heikompiluontoisiksi miellettyjen ojentamisen.

Verkossa sai viime viikolla suosiota Euroopan parlamentissa kuvattu video, jossa liberaalidemokraattien liiton ryhmän puheenjohtaja Guy Verhofstadt yltyy epätyypillisesti läksyttämään Kreikan pääministeri Alexis Tsiprasia. Nettikommentoijat hukuttivat hermonsa menettäneen ”rohkean belgialaisen” kiitoksiin.

”Suomalaiset ovat kuuluisia suoruudestaan. Meidän edustajat vain hymistelevät”, harmitteli yksi kommentoija. Toinen töksäytti ”kreikkalaisten toimivan kuin venäläiset”, mitä se sitten tarkoittaakaan.

Kommentit dramatisoivat kokousta tarinaksi, jossa kokeneen valtiomiehen käämit paloivat kreikkalaiseen saamattomuuteen.

Helsingin Sanomissa puitiin perjantaina (10.7.) kreikkalaisten veronkiertointoa, jonka taustalla on lehden mukaan kansanluonne.

Tuo ajatus jäi elämään aihetta kommentoineiden mieleen, vaikka tekstissä eriteltiin myöhemmin selkeästi veronkierron mahdollisia, muun muassa historiallisia syitä.

”Läpeensä korruptoitunut ja epärehellinen kansa”, todetaan pidetyimmässä palautteessa.

Väitän, ettei kansanluonnetta ole olemassa ollenkaan. On olemassa kulttuuri, joka ei ole yksilön ominaisuus eikä hänen syytään.

Kulttuuri vaikuttaa siihen, mikä on yleistä ja hyväksyttävää. Tämä ei tarkoita sitä, että heti synnyttyään kaikki suhtautuisivat esimerkiksi velkaan samalla inholla maanmiestensä kanssa.

Maksaisitko verot kiltisti maassa, jossa sitä ei odoteta juuri keltään?

Vallitsevien tapojen mieltäminen kansan kyvykkyydeksi tai saamattomuudeksi repii niin kutsutun yhteisen Euroopan riekaleiksi. Lopetetaan se.

MATTI RIITAKORPI
matti.riitakorpi@mt1.fi

Hyöty irti asuntomessuista

Asuntomessut käynnistyivät perjantaina Vantaalla, ja kahden vuoden päästä asuntomessut ovat Mikkelissä. Koko maakunta voi hyötyä asuntomessuista, pohtii **Länsi-Savo**.

”Valtakunnallisesta tapahtumasta on mahdollista saada koko maakunnan matkailun ja vireyden veturi. Messujen ajankohta keskellä kuuminta lomasesonkia täydentää loistavasti alueen muuta tarjontaa oopperasta raveihin ja rock-musiikkiin.

Tiukkoina taloudellisina aikoina on tärkeää puhua myös rahasta. Messujen järjestäminen maksaa paljon, mutta myös tuloja kertyy. Esimerkiksi viime vuonna Jyväskylän asuntomessuilla vierailleet kuluttivat messumatkansa aikana lähes 7,3 miljoonaa euroa erilaisiin palveluihin ja ostoksiin. Tässä luvussa eivät ole mukana varsinaisella messualueella käytetyt rahat, eikä rakentamisen aikana syntyneet tulot. Suuri tapahtuma saa myös paljon huomiota ja näkyvyyttä, jolle on vaikea laskea hintalappua.”